

dveh narodov, mora ne samo jedino duševno in telesno moč nego posebno tudi v pošteb jemati veselje in nagnenost, s katero sta pripravna sodelovati za javne zvrhe.

Komunizem razdeli se dostikrat v političen, nabožno-pokorilen in ekonomičen ali gospodarstven. — V starem veku je prevladal politični komunizem, ki je prisvajal gospodarstvo z zemljo in zemljiščem izločno državi in zmatral skupnost imetja kot edini pogoj državnemu vzoru; v srednjem veku je bil nabožno-pokorilni komunizem, ki je zavrgel zasebno imetje kot dozdevno zapreko večnemu blaženstvu; v novejšem času in v kmečkih vojskah je pa nastal gospodarstveni komunizem poučavajoč, da mora biti zemeljska posest vseobčna skupnost imetja nasproti kričeči dejanski neenakosti imetka. — Tukaj o komunizmu razložene misli in namere veljajo z nekimi potrebnimi premenami tudi za pavrst komunizma, to je za socijalizem.

Smelo smemo trditi, da morda ni bilo zemlje, kjer bi premagavala tako malo nagnenost k ravnokar omenjenim „novosegnim“ mislim in lotitvam, kakor so baš bili naši slovenski kraji. Pa kako bi tudi bilo do tega veselja in k temu naklonjenosti, ker med našim domačim ljudstvom je bil zelo vkoreninjen krščanski duh in zastarelo prepričanje o potrebi ublaženega stanovitnega samovladarstva ter se je razširilo in vtrdilo uverjenje v pravni red in mirno domače zanj prikladno življenje, katerih blagodati je za razcvet in prospeh našemu za prevratne misli nepripravnemu narodu bilo tudi potrebno. Nesloga, nemir, vojska in druge vznemirjajoče reči so bile našemu ljudstvu gotovo neprijetne in mu niso prinesle sreče ne posvetne pa tudi ne večne. Tako je bilo — pa žal, ni več!

Toda zmotil bi se, ako bi kedo mislil, da naš narod še vedno stoji na stari trdni podlagi in da ima še staro zanesljivo voditeljstvo. Dosti je danes voditeljev precej neizkusnih in lakomnih, katerim ni dosti skrbi za vse ono, kar bi moglo v resnici osrečiti vse vrste našega ljubljene slovenskega naroda. Tako begajo se duhovi, otrpnjujejo srca, vse je nezaupno in domača needinost je sedaj hirajoča bolezen, hujša od socijalizma, katera mu postane konečna smrt.

Nato slede nekako na to se ozirajoče spodbudne in vzorne pesnikove besede:

«Življenje je cesta čez plan, čez goré,
Zapelje ga naglo, kdor pota ne vé!
Čez voz je nemirni, nenehoma drdrá,
Ustavit' nikdar se obrnit ne dá.
Nadležni vozniki popotnih so to,
Pa trdna le vera voznik naš naj bo.»

B. Potočnik.

Kmetijske raznoterosti.

Umetno mleko. Umetno surovo maslo se že dolgo dela po tovarnah in prodaja; sedaj je kemik g. dr. Klimont prišel na misel, da bi napravil umetno mleko. Posrečilo se mu je res iz raznih tvarin napraviti neko zmes, ki je precej podobna mleku. Sedaj se tako mleko v tovarnah še ne bode narejalo, ker so snovi, iz katerih se napravi, predrage. Nemogoče pa ni, da kak kemik najde kakov cenejši način za napravo umetnega mleka in začela se bode nova sleparska

industrija v škodo kmetovalstvu in zdravju prebivalstva, ker taki umetni izdelki nikakor niso tako dobri in zdravi, kakor naravni.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

X.

(Dalje.)

Irske priseljence je najbolje označil Puck z neko karikaturno podobo: Velik, žnablast, mopsu podoben Irec stoji pred novim poslopjem novojorške ječe. „To smo mi zgradili“ pravi zraven stoječemu redarju. — „A kdo pa sedaj sedi v nji?“ — vpraša zvito policijst. — „Tudi mi,“ odgovoril je brez obotavljanja in vsake zadrege Irec. Naj bode še tako napačno prvo pokolenje Ircev, a omeniti je pa treba, da prihajajo vselej z rodbinami in se njih otroci hitro spoje z drugim prebivalstvom; v drugem ali tretjem rodu že popolnoma izgube narodne posebnosti svoje.

Te stotine tisoč priseljencev, ki ne znajo ni čitati ni pisati, sestavljajo moč demokratične stranke na severu. Naselijo se vsaj za nekaj časa v večjih mestih vzhoda, zlasti v Novem Jorku, in vselej jih potem dobe na svojo stran demokratični politikani. Zabiti, nevedni, ne imajoči nobenega pojma o ameriških razmerah, in napravah, prodajo svoj glas, kdor več obljubi in več plača. Videl sem sam, kako glasujejo kot čeda pod vodstvom novojorškega Tammanija Golla.

Razen teh priseljencev, naj bodo še tako napačni, a vendar dobrovoljno prihajajo, so pa do najzadnjega časa prihajali tudi prisiljeni izseljenci. Mnoge evropske države, zlasti manje nemške države naravnost pomagajo svojim hudodelcem vsake vrste, da beže v Ameriko, da jih ni treba vzdrževati v ječah. Pošiljajo pa v Ameriko tudi na stroške občin berače, včasih tudi nepopolnoma ozdravljene bolnike in blaznece in bebce. Seveda je težko zasledovati in dokazati take slučaje. Ljudje so pa občno verjeli, da se tako dela in želeli, da se ta prepeči. Kmalu potem, ko je kongres bil sklenil zakon proti naročevanju delavcev iz drugih krajev, o katerem sem višje govoril, sklenil je tudi zakon, da se ne smejo izkrcevati izseljenci, ki nimajo nobenih vidnih sredstev in ne morejo prepričati državnega uradnika, da bi mogli si prislužiti sredstev za življenje. Vse prekomorske parne družbe, ki prevažajo izseljence, so morale vložiti kavcijo in se pismeno zavezati, da ne bodo ravnale proti temu zakonu. Poleg tega pa pošiljajo na njih stroške nazaj vse tiste, ki spadajo pod ta zakon. Poslednji čas se ta zakon jako strogo izvaja, vsakemu priseljencu pri izkrcanji pretresejo vso dušo, in časopisi vedno poročajo, da na desetine ali na stotine izseljencev pošljejo nazaj na tistih ladijah, na katerih so se pripeljali v Novi Jork. Prostovoljne nemške in škan-dinavske priseljence pa imajo tukaj jako radi, deloma so